

**INTERNETOHEISAINEISTO.** Suomessa kliinisessä ja tutkimustyössä käytettäviä autismikirjon häiriöiden seulonta- ja diagnosointimenetelmiä.

| Lomake                                                                                              | Kuvaus                                                                                                                                                                                  | Ikäkausi                                                                                                | Lisähuomio                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>I Yleislomakkeet</b>                                                                             |                                                                                                                                                                                         |                                                                                                         |                                                                                                                                                                                      |
| ASEBA-menetelmä                                                                                     | Vanhemmille (CBCL), opettajille (TRF) ja lapsille tai nuorille itselleen (YSR)<br>76 kysymystä ja viisi osa-aluetta, joista yksi autismia koskeva                                       | CBCL ja TRF 18 kk:sta 5 v:een, CBCL ja TRF 6–18 v, YSR > 11 v                                           | Myynnissä suomeksi HUS:n lastenpsykiatrian klinikassa <a href="http://www.aseba.org">www.aseba.org</a>                                                                               |
| Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ)<br>Vahvuuksien ja vaikeuksien kyselylomake (SDQ-Fin) | Vanhemmille, opettajille sekä lapsille ja nuorille itselleen 25 kysymystä, viisi osa-aluetta, joista sosiaalinen käyttäytyminen ja kaverisuhteet hyödyllisiä arvioitaessa autismikirjoa | 3–4 v: vanhemmat ja hoitajat täyttävät<br>4–16 v: vanhemmat ja opettaja täyttävät<br>11–16 v: itsearvio | Saatavana suomeksi ilmaiseksi <a href="http://www.sdqinfo.com">www.sdqinfo.com</a>                                                                                                   |
| Brief Infant Toddler Social Emotional Assessment (BITSEA)                                           | 42 kysymystä, joista 17 koskee autismikirjoa                                                                                                                                            | 12 kk:sta 3 v:een, vanhemmat täyttävät                                                                  | Suomessa toistaiseksi tutkimuskäytössä                                                                                                                                               |
| Five to Fifteen (FTF) Kyselylomake vanhemmille lapsen kehityksestä ja käyttäytymisestä (Viivi)      | 181 kysymystä kahdeksasta osa-alueesta, varsinkin sosiaaliset taidot ja kieli käyttökelpoisia autismin seulonnassa                                                                      | 5–15 v, vanhemmat täyttävät                                                                             | ADHD-liitosta, edellyttää rekisteröitymismaksua <a href="http://www.adhd-liitto.fi">www.adhd-liitto.fi</a>                                                                           |
| <b>II Autismikirjon seulonta- ja seurantalomakkeet</b>                                              |                                                                                                                                                                                         |                                                                                                         |                                                                                                                                                                                      |
| Checklist for Autism in Toddlers (CHAT)                                                             | Huoltajan kysely (9 kysymystä) ja terveydenhoitajan arviointi (5 osiota)                                                                                                                | 18–24 kk                                                                                                | Suomessa paikoitellen käytössä, epäherkkä <a href="http://www.autismiliitto.fi/haku">www.autismiliitto.fi/haku</a>                                                                   |
| Modified Checklist for Autism in Toddlers (M-CHAT)                                                  | Huoltajan kysely, 25 kysymystä                                                                                                                                                          | 16–30 kk                                                                                                | Suomessa paikoitellen käytössä, herkempi kuin CHAT <a href="http://www.m-chat.org">www.m-chat.org</a>                                                                                |
| Early Screening of Autistic Traits Questionnaire (ESAT)                                             | Huoltajan kysely, 19 kysymystä, joista 4 ensimmäistä muodostavat niin sanotut red flag -oireet                                                                                          | 14 kk:sta eteenpäin                                                                                     | Suomessa tutkimuskäytössä                                                                                                                                                            |
| Autism Spectrum Screening Questionnaire (ASSQ), autismikirjon seulontalomake                        | Opettajille ja vanhemmille suunnattu kyselylomake, 27 kysymystä<br>Lomakkeen täyttämisaika 10 min                                                                                       | Alakouluikäiset (7–12 v), kognitiivisesti normaalit soiset ja lievästi kehitysvammaiset                 | Kliinisessä käytössä monilla paikkakunnilla<br>Validoitu Suomessa<br>Saatavana suomeksi ilmaiseksi <a href="http://www.autismiliitto.fi">www.autismiliitto.fi</a> , hakusanaksi ASSQ |
| Childhood Autism Rating Scale (CARS), autismin arviointiasteikko                                    | Tarkkaillaan ja arvioidaan lapsen käyttäytymistä ja reaktioita, 15 arviointikohdetta                                                                                                    | 0 v:sta aikuisuuteen                                                                                    | Julkaistu suomenkielisenä, Kehitysvammaliitto ry, 1995                                                                                                                               |
| Social Communication Questionnaire (SCQ)                                                            | Huoltajan kysely, 40 kysymystä                                                                                                                                                          | 4 v:sta eteenpäin                                                                                       | Suomenkielisenä <a href="http://www.hogrefe.dk">www.hogrefe.dk</a>                                                                                                                   |
| Autism Spectrum Quotient (AQ)                                                                       | Itsearviointilomake, 50 kysymystä                                                                                                                                                       | 18 v:sta eteenpäin                                                                                      | Suomessa vain tutkimuskäytössä                                                                                                                                                       |

JATKUU SEURAAVALLA SIVULLA

| Lomake                                                                                             | Kuvaus                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Ikäkausi                                                                                                                    | Lisähuomio                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>III Autismikirjon diagnostiset menetelmät</b>                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Autism Diagnostic Interview-Revised (ADI-R), autismin diagnostinen haastattelu – uudistettu versio | <p>Strukturoitu huoltajan haastattelu, 93 kohtaa, haastattelun kesto 3–4 tuntia</p> <p>Haastattelu kohdistuu kolmeen käyttäytymisen osa-alueeseen, jotka ovat keskeisiä autismikirjossa: kieli ja kommunikaatio, vastavuoroinen sosiaalinen vuorovaikutus sekä rajoittuneet, toistavat ja stereotyyppiset käyttäytymisen mallit ja kiinnostuksen kohteet</p> <p>Diagnostinen algoritmi</p> <p>Nykyisen käyttäytymisen algoritmi</p> | Lapsille ja aikuisille, validoitu kehitysiästä 2 vuotta alkaen, mutta voidaan käyttää myös kehitysiältään alle 2-vuotiaille | <p>Suomenkielisenä <a href="http://www.hogrefe.dk">www.hogrefe.dk</a>.</p> <p>Suomessa sekä kliinisessä että tutkimuskäytössä</p> <p>Kliinistä käyttöä varten DVD-harjoittelu (<a href="http://www.hogrefe.dk">www.hogrefe.dk</a>) suositeltava ja mahd. mukaan myös koulutus</p> <p>Tutkimuskäyttöä varten koulutus ja IRR (= inter-rater reliability)</p> |
| Developmental, Dimensional and Diagnostic Interview (3di)                                          | Huoltajalle tietokonepohjainen haastattelu, lyhennetyssä versiossa 53 autismikirjoa koskevaa kohtaa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 2 v:sta aikuisuuteen                                                                                                        | Suomessa paikoitellen käytössä                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Autism Diagnostic Observation Schedule (ADOS), moduulit 1–4                                        | <p>Puolistrukturoitu tutkittavan haavainnointi</p> <p>Tutkimuksen kesto 30–45 minuuttia</p> <p>Moduuli 1: orastava puhe tai yksittäisiä sanoja</p> <p>Moduuli 2: lausetasoinen puhe (mutta ei sujuvaa)</p> <p>Moduuli 3: sujuva puhe, lapsi tai nuori</p> <p>Moduuli 4: sujuva puhe, nuori tai aikuinen</p> <p>Diagnostinen algoritmi</p>                                                                                           | Varhaislapsuudesta aikuisuuteen                                                                                             | <p>Suomenkielisenä <a href="http://www.hogrefe.dk">www.hogrefe.dk</a>.</p> <p>Uusi Toddler-versio julkaistaan englanninkielisenä kesällä 2012 <a href="http://www.wpspublish.com">www.wpspublish.com</a>.</p>                                                                                                                                               |
| <b>IV Tiettyihin piirteisiin painottuva arviointi</b>                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Children's Communication Checklist (CCC-2)                                                         | Vanhemman tai muun lähihenkilön (esim. opettaja tai lastentarhaopettaja) arviointilomake, 70 kysymystä, jotka jakautuvat 10 osa-alueeseen koskien kielellisiä taitoja, kielen käyttöä (pragmatiikka), sosiaalista toimintaa ja mielenkiinnon kohteita                                                                                                                                                                               | 4 v:sta kouluikään                                                                                                          | Tutkimuskäytössä Suomessa Myyntiversio tulossa, Psykologien Kustannus Oy                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Social Responsiveness Scale (SRS)                                                                  | <p>Vanhemman ja huoltajan kyselylomake, 65 kohtaa</p> <p>Aikuista koskevan version täyttää läheinen henkilö, esimerkiksi puoliso</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 4 v:sta aikuisuuteen                                                                                                        | Tutkimuskäytössä Suomessa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Frankfurter Test und Training zum Erkennen von Fazialem Affekt (FEFA)                              | <p>Tietokonepohjainen testi ja harjoitteluojelma tunteiden tunnistamiseksi kuvien perusteella</p> <p>Testissä 50 kasvokuvaa ja 40 silmäparikuvaa</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                | 8 v:sta aikuisuuteen                                                                                                        | Suomessa toistaiseksi vain tutkimuskäytössä                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |